

ÅRSRAPPORT 2023

Innholdsfortegnelse

1. Om Redelighetsutvalget.....	1
2. Om årsmeldingen.....	3
3. Redelighetsutvalget sitt arbeid i 2023	3
3.1 Saker behandlet i Redelighetsutvalget.....	3
3.2 Annet	4

1. Om Redelighetsutvalget

Bakgrunn og formål

Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (forskningsetikkloven) pålegger forskningsinstitusjonene å ha et redelighetsutvalg. Felles redelighetsutvalg ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN) og Høgskolen i Innlandet (INN) (Redelighetsutvalget) ble oppnevnt fra 01.11.2017 i henhold til styresak 34/17 ved USN og styresak 61/17 ved INN.

HINN og USN har etablert et felles redelighetsutvalg for å styrke utvalgets habilitet, bidra til større kontinuitet i utvalgets arbeid og etterleve forskningsetikklovens § 3 om faglig uavhengighet.

Mandatet for Redelighetsutvalget er å behandle og uttale seg om innmeldte saker som gjelder mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer hvor ansatte ved USN/INN er involvert. Ved behandling av innmeldte saker skal utvalget alltid ta stilling til følgende:

1. Om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke
2. Om det foreligger systemfeil ved institusjonen
3. Om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake.

USN og INN har lokale retningslinjer for behandling av saker om mulig brudd på forskningsetiske normer. Retningslinjene er utformet med grunnlag i mandatet og sakene i Redelighetsutvalget behandles i henhold til disse.

Redelighetsutvalget har i rapportperioden bestått av:

Rolle	Medlem	Institusjon	E-post
Leiar	Annette Birkeland, jurist	Oslo kommune	abirkeland@gmail.com
Medlem	Halvor Nordby, professor, medisinsk etikk	Høgskolen Innlandet, Lillehammer	halvor.nordby@inn.no
Medlem	Kjartan Østby, professor, økologi/genetikk	Høgskolen Innlandet, Evenstad	kjartan.ostbye@inn.no
Medlem	Lars-André Tokheim, professor, prosess/energi/miljø	Universitetet i Sørøst-Noreg, Porsgrunn	lars.a.tokheim@usn.no
Medlem	Aafke Diepeveen, stipendiat i språkvitenskap	Universitetet i Sørøst-Noreg, Drammen	aafke.diepeveen@usn.no
Vara-medlem	Susan Lee Nacey, professor, lingvistikk/engelsk	Høgskolen i Innlandet, Hamar	susan.nacey@inn.no
Vara-medlem	Truls Juritzen, førsteamanuensis, helsefag/sykepleie	Universitetet i Sørøst-Noreg, Drammen	truls.juritzen@usn.no

I henhold til mandatet for Redelighetsutvalget skal utvalget bestå av fem medlemmer med kompetanse innen forskning, forskningsetikk og juss, og to varamedlemmer henholdsvis fra HINN og USN. Utvalgets leder skal være en ekstern representant og inneha juridisk kompetanse.

USN og INN skal stille med to medlemmer hver som skal gjenspeile den faglige bredden ved de to institusjonene. Medlemmene oppnevnes av rektorene ved HINN og USN for tre år av gangen. Unntak kan gjøres for ph.d-kandidatens representant.

Administrativt ansatte ved de to institusjonene er utnevnt som sekretærer for utvalget. I 2023 har Hans Tangen vært sekretær for utvalget fra Høgskolen Innlandet, og Karianne Glenna Kragset fra Universitetet i Sørøst-Norge.

2. Om årsmeldingen

Det følger av mandatet og retningslinjene for Redelighetsutvalget at:

Redelighetsutvalget skal sende årlig rapport om virksomheten til styrene ved de to høgskolene. Rapporten skal omhandle antall behandlede saker og innholdet i eventuelle uttalelser. Rapporten følger kalenderåret.

Denne årsmeldingen gjelder perioden 01.01.2023 – 31.12.2023.

Kapittel 2 i meldingen handler om utvalgets arbeid i rapportperioden. I kapittel 3 er det tatt inn informasjon om utvalgets mandat og sammensetning.

3. Redelighetsutvalget sitt arbeid i 2023

3.1 Saker behandlet i Redelighetsutvalget

Redelighetsutvalget har behandlet to saker i 2023:

- Sak 5/2022:

Saken gjelder mulige brudd på flere anerkjente forskningsetiske normer, blant annet feil i kildehenvisninger og plagiat. USN mottok varsel i saken i desember 2021. Etter innledende undersøkelser ved USN, oversendte rektoratet saken til Redelighetsutvalget i mars 2022. Under behandlingen er varselet utfylt med supplerende varsler. Flere av publikasjonene det var varslet om, var utarbeidet mens den innvarslede forskeren var ansatt i et annet land i Europa. Saken har reist prinsipielle spørsmål om hvilke deler av varslene Redelighetsutvalget kan behandle med hjemmel i forskningsetikkloven (lovens geografiske virkeområde). Staten ved Kunnskapsdepartementet, i praksis USN, ble stevnet i august 2022. På grunnlag av stevningen fikk media kjennskap til saken.

Ulike rettslige sider av saken ble behandlet i rettssystemet frem til mai 2023, da staten valgte å nedlegge samme påstand som innvarslede. Oslo tingrett avsa domsslutning i tråd med partenes påstand. Domsslutningen inkluderte en oversikt over hvilke vitenskapelige publikasjoner Redelighetsutvalget ikke kunne vurdere for brudd på anerkjente forskningsetiske normer. USN ved rektor avgrenset deretter Redelighetsutvalgets oppdrag i saken i tråd med dommen.

Redelighetsutvalget ferdigbehandlet saken i løpet av høsten 2023. Resultatet ble at den innvarslede hadde opptrådt kritikkverdigg på grunn av enkelte brudd på normer for god henvisningsskikk. Innvarslede hadde imidlertid ikke opptrådt vitenskapelig uredelig. To vitenskapelige artikler ble anbefalt korrigeret. Utvalget hadde ikke grunnlag for å vurdere om det forelå systemfeil i form av mangelfulle eller uhensiktsmessige rutiner ved USN, men ga fire anbefalinger om tiltak eller videre oppfølging som gjaldt uavhengig av om tiltakene allerede er gjennomført. Anbefalingene gjelder i hovedsak hvordan USN kan ivareta det lovbestemte ansvaret for opplæring i anerkjente forskningsetiske normer. Redelighetsutvalgets uttalelse er endelig, og kan ikke påklages. Gjennom media uttalte innvarslede i desember 2023 at Redelighetsutvalget ville motta en anmodning om omgjøring av deler av uttalelsen. Slik anmodning er ikke mottatt per utgangen av mars 2024.

- Sak 1/2023:

Saken gjelder mulige brudd på forfatterskapsnormer. INN mottok varsel i saken 5. april 2023. Saken ble oversendt til Redelighetsutvalget i august 2023. Høsten 2023 har Redelighetsutvalget hatt saken til behandling. Blant annet har det vært avholdt møter med partene i saken, og det har vært arbeidet med å oppnevne en sakkyndig. Saksbehandlingen pågikk fortsatt ved slutten av rapporteringsperioden.

3.2 Annet

Felles redelighetsutvalg for Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo, Oslo Universitetssykehus og Ahus har siden høsten 2022 behandlet en sak som blant annet gjelder en forsker ved INN. INN inngikk avtale med dette redelighetsutvalget om at INN skulle ha en observatør til stede under sakens behandling. Varamedlem til Redelighetsutvalget, professor Susan Nacey, har vært INNs observatør.

I tillegg til å behandle uredelighetssaker, har Redelighetsutvalgets leder bistått med opplæring av utvalgssekretariatet, og har også besvart spørsmål og forespørsler fra institusjonene. I forbindelse med den ene uredelighetssaken har leder også vært intervjuet av media i flere omganger.

Oslo, 08.04.2024

Redelighetsutvalget